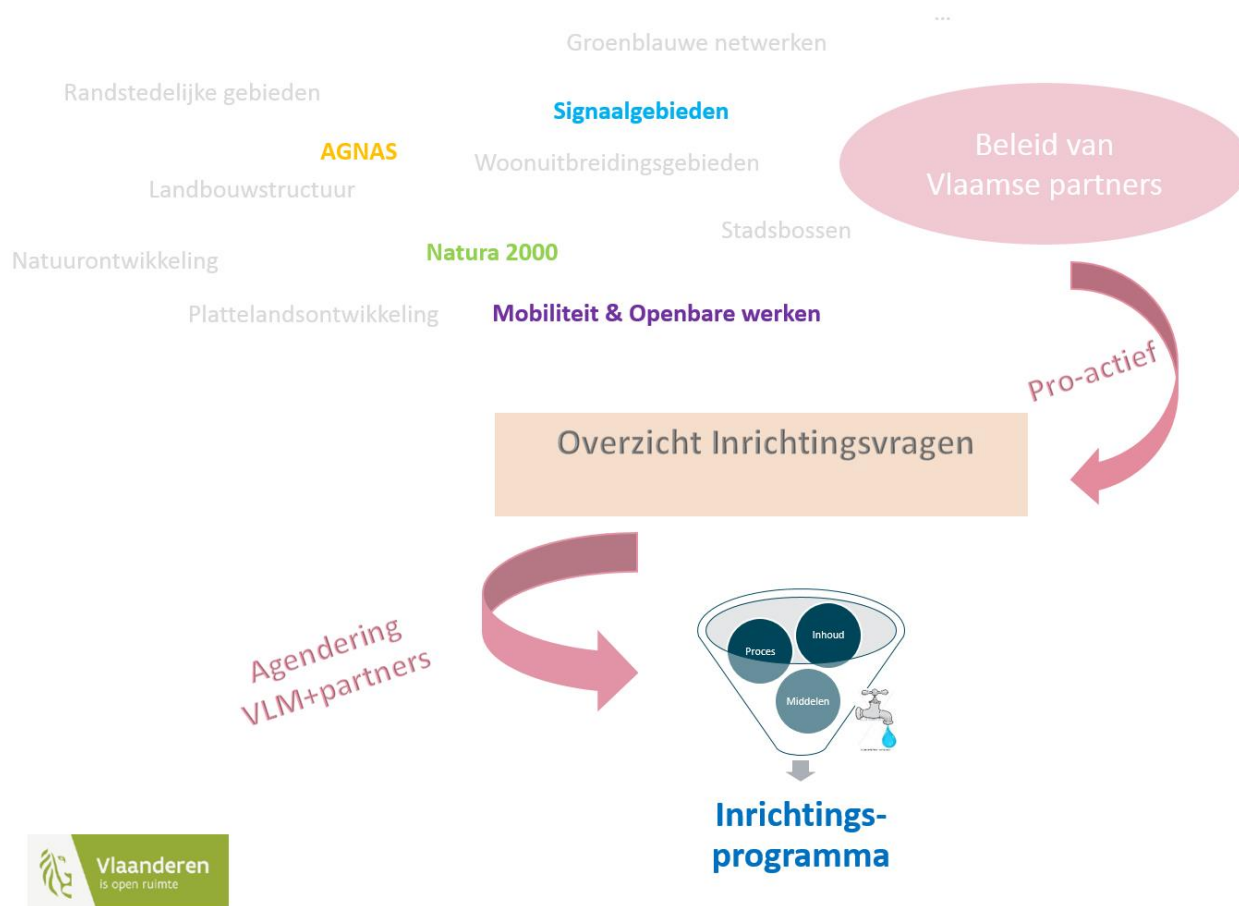

LEIDRAAD BIJ DE AFWEGING VAN
LANDINRICHTINGSPROJECTEN
PROGRAMMACOMMISSIE LANDINRICHTING

Gevalideerd door de programmacommissie op 3 juli 2020

INHOUD

1	Doel van de afweging	3
2	Situering van de afweging	3
2.1	Inleiding en leeswijzer	3
2.2	Wat zegt het wettelijk kader ?	5
2.3	Hoe past de afweging door de programmacommissie in de programmering van inrichtingsprojecten ?	7
2.3.1	Wat komt ervoor en wat volgt erna ?	7
2.3.2	Hoe komt een inrichtingsvraag in het afwegingskader ?	9
2.3.3	Met welke periodiciteit formuleert de programmacommissie een advies aan de minister ?	9
3	Hoe verliep de opmaak van deze leidraad ?	10
3.1	Ontwikkeling afwegingskader	10
3.2	Evaluatie ontwerp afwegingskader	11
4	Leidraad bij afwegingskader Programmacommissie	14
4.1	Bepaling strategische doelen	14
4.2	Beschrijving van de afwegingscriteria	15
4.2.1	Meerdere strategische Vlaamse doelen	16
4.2.2	Inrichtingsnood open ruimte	17
4.2.3	Coördinatie van de geïntegreerde inrichting	18
4.2.4	Partnerschap, ook voor nazorg en beheer	19
5	Rapportage van het advies aan de minister	20

Bijlage 1 – Schema voor de afweging van landinrichtingsprojecten

Bijlage 2 –Vraagstelling voor verzameling basisgegevens per inrichtingsvraag

Bijlage 3 – Omgevingskwaliteit

[illegible]

1 DOEL VAN DE AFWEGING

Een gedragen advies aan de minister bevoegd voor landinrichting over de programmering van (land)inrichtingsprojecten voorleggen.

2 SITUERING VAN DE AFWEGING

2.1 INLEIDING EN LEESWIJZER

Regeerakkoord 2014-2019 en beleidsnota omgeving stellen vast dat er een veelheid van Vlaamse initiatieven op vlak van inrichting en beheer van de open ruimte is die op mekaar afgestemd moeten worden. Niet alleen omdat de roep hiertoe van op terrein zeer groot is (middenveld, lokale besturen), maar ook omdat dit efficiëntie en effectiviteit van de Vlaamse overheid in zijn geheel ten goede komt en kostenbesparend werkt.

Een blik vooruit naar het beleid in opmaak

Het ontwerp Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) pikt een programmering van plannings- en inrichtingsprojecten op. Binnen het beleidskader 'Robuuste Open ruimte' wordt een actie opgenomen 'Naar een Vlaams investeringsprogramma voor de open ruimte'.

We namen het binnen VLM op in onze meerjarenplanning als een strategische beleidsdoelstelling: "We stemmen proactief gebiedsprogramma's op niveau Vlaanderen met de partners van de Programmacommissie af".

Voor de Vlaamse regering zou het een mooi verhaal zijn om te komen tot beleidsmatige **afstemming** (Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, Milieubeleidsplan, Flankerend beleid, Plattelandsbeleid), hiertoe een instrumentendecreet te realiseren (waarin instrumenten worden samengebracht en geharmoniseerd) en daar gelijktijdig ook een **Vlaams investeringsprogramma in de open ruimte** aan te koppelen.

Overleg van VLM met Departement Omgeving over deze thematiek is opgestart en leidde naar een gedeeld trekkerschap voor bovengenoemde actie in het BRV.

Ook vandaag al, bieden de reeds beschikbare wettelijke kaders, vele mogelijkheden om aan een afgestemde programmering te werken.

Het programma landinrichting en een systematische afstemming van Vlaamse initiatieven zijn belangrijke bouwstenen en hangen nauw samen met de programmatie ruilverkaveling en natuurinrichting. Het decreet landinrichting geeft de **programmacommissie** de taak om de Vlaamse Regering te **adviseren over** het landinrichtingsbeleid in Vlaanderen en de **programmering van de landinrichtingsprojecten**.

Het decreet landinrichting werkt volgens 3 sporen.

SPOOR 1: ter uitvoering van een landinrichtingsplan:

- Realisatie van een landinrichtingsproject en waarbij landinrichtingssubsidies mogelijk zijn
- Vereenvoudiging van vroegere werking landinrichting
- Alle instrumenten van de instrumentenkoffer zijn mogelijk beschikbaar

SPOOR 2: ter uitvoering van een inrichtingsnota:

- Realisatie van een concreet project, plan of programma dat is goedgekeurd en van financiering voorzien door Vlaamse Regering, provinciebestuur of gemeentebestuur.
- Inrichtingsnota kan worden geïntegreerd in de besluitvorming over een concreet project, plan of programma of kan daar op volgen (voorbeeld RUP, complex project).
- Alle instrumenten van de instrumentenkoffer zijn mogelijk beschikbaar

SPOOR 3: ter uitvoering van een beheervisie:

- Realisatie van beheervisie van een concreet project, plan of programma
- Enkel inzet van instrumenten beheerovereenkomsten en dienstenvergoedingen

De afweging, die de toegang tot de sporen 1 en 2 begeleidt, bestaat aanvankelijk uit enkele ruwe lijnen die via het wettelijk kader zijn meegegeven. De programmacommissie gaf aan dat ze graag een uitgebreider, meer richtinggevend set criteria zou hebben dan hetgeen is vastgelegd in het wettelijk kader, kortom een leidraad bij de afweging van landinrichtingsprojecten. VLM startte samen met de leden van de programmacommissie een participatief proces. Het resultaat is neergeschreven in deze tekst.

Leeswijzer

Het wettelijk kader wordt samengevat in paragraaf 2.2. Paragraaf 2.3 legt uit hoe het advies van de programmacommissie past in de programmering van inrichtingsprojecten: “Wat gaat er vooraf aan de afweging van de programmacommissie? Wat volgt erna?” Er wordt ook uitgelegd wanneer een inrichtingsvraag klaar is om het proces van afweging te starten en met welke periodiciteit de programmacommissie haar advies verwacht op te maken.

Hoofdstuk 3 licht toe hoe we tot een gedragen methodiek voor afweging zijn gekomen. Hoofdstuk 4 beschrijft de afwegingmethodiek en de set afwegingscriteria.

Tot slot zegt hoofdstuk 5 hoe de resultaten van de afweging verwerkt zullen worden in een rapportage van het advies van de programmacommissie aan de minister bevoegd voor landinrichting.

2.2 WAT ZEGT HET WETTELIJK KADER ?

Decreet Landinrichting

Art. 3.2.1 De **programmacommissie** heeft de volgende taken:

- 1° ze adviseert de Vlaamse Regering over de instelling van het landinrichtingsproject, met inbegrip van de gebiedsafbakening van het landinrichtingsproject. Ze gaat daarbij na of het landinrichtingsproject voldoet aan de bepalingen, vermeld in artikel 1.1.4 en 3.1.1;
- 2° ze verleent **advies** aan de Vlaamse Regering over het landinrichtingsbeleid in Vlaanderen en de **programmering van de landinrichtingsprojecten**;
- 3° ze staat in voor de beleidsmatige opvolging en evaluatie van de uitvoering van de landinrichtingsprojecten.

Art. 1.1.3. Dit decreet heeft tot doel de afstemming en de toepassing op geïntegreerde wijze van instrumenten en de uitvoering van maatregelen die gericht zijn op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de ruimte.

Art. 1.1.4. § 1. Om het doel van de landinrichting te realiseren kunnen een of meerdere instrumenten als vermeld in deel 2 toegepast worden.

Deze instrumenten kunnen meer bepaald worden toegepast:

- 1° ter uitvoering van een landinrichtingsplan voor de realisatie van een landinrichtingsproject, volgens de bepalingen van deel 3;
- 2° ter uitvoering van een inrichtingsnota voor de realisatie van een project, plan of programma, volgens de bepalingen van deel 4;
- 3° ter uitvoering van een beheervisie volgens de bepalingen van deel 5, voor de instrumenten beheerovereenkomsten en dienstenvergoedingen.

Een **landinrichtingsproject** kan volgens **artikel 3.1.1.** van het decreet van 28 maart 2014 door de Vlaamse regering ingesteld worden onder volgende voorwaarden:

“De Vlaamse Regering kan een landinrichtingsproject instellen als het landinrichtingsproject bijdraagt tot de realisatie van het beleid dat:

- 1° *ofwel de Vlaamse Regering voert op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte;*
- 2° *ofwel een provincie of een gemeente voert op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte, als dat beleid past binnen de prioriteiten van de Vlaamse Regering;*
- 3° *ofwel een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke rechtspersoon die in het Vlaamse Gewest is belast met taken van openbaar nut uitvoert op het vlak van het behoud, de bescherming en de*

ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte, als de uitvoering van dat beleid past binnen de prioriteiten van de Vlaamse Regering.

Een landinrichtingsproject wordt voorbereid en uitgevoerd met het oog op een participatieve, geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak. Dit houdt in dat de verschillende functies, kenmerken en kwaliteiten die in het gebied voorkomen mee in overweging worden genomen bij het bepalen en het uitwerken van doelstellingen, maatregelen en de daarvoor in te zetten instrumenten, als die functies, kenmerken en kwaliteiten kunnen worden beïnvloed door de gevraagde inrichting of het gevraagde beheer van de open ruimte.

In het eerste en het tweede lid wordt verstaan onder open ruimte: een gebied waarin de onbebouwde ruimte overweegt maar waarin elementen van bebouwing en infrastructuur die samenhangen met de onbebouwde ruimte kunnen voorkomen en plaatselijk kunnen overwegen.”

Uitvoeringsbesluit landinrichting

Het **besluit van de Vlaamse regering** van 6 juni 2014 betreffende de landinrichting legt nadere regels vast m.b.t. landinrichting. Hierin o.a. nadere regels m.b.t. de toepassing van de in deel 2, Titel 1 van het decreet van 28 maart 2014 beschreven instrumenten in te zetten via landinrichtingsprojecten.

“Art. 3.1.1.1. Een landinrichtingsproject kan ingesteld worden om een antwoord te bieden op een vraag naar inrichting of beheer van de open ruimte.

Art. 3.1.1.2. De minister geeft het agentschap de opdracht om een onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid van een landinrichtingsproject uit te voeren.

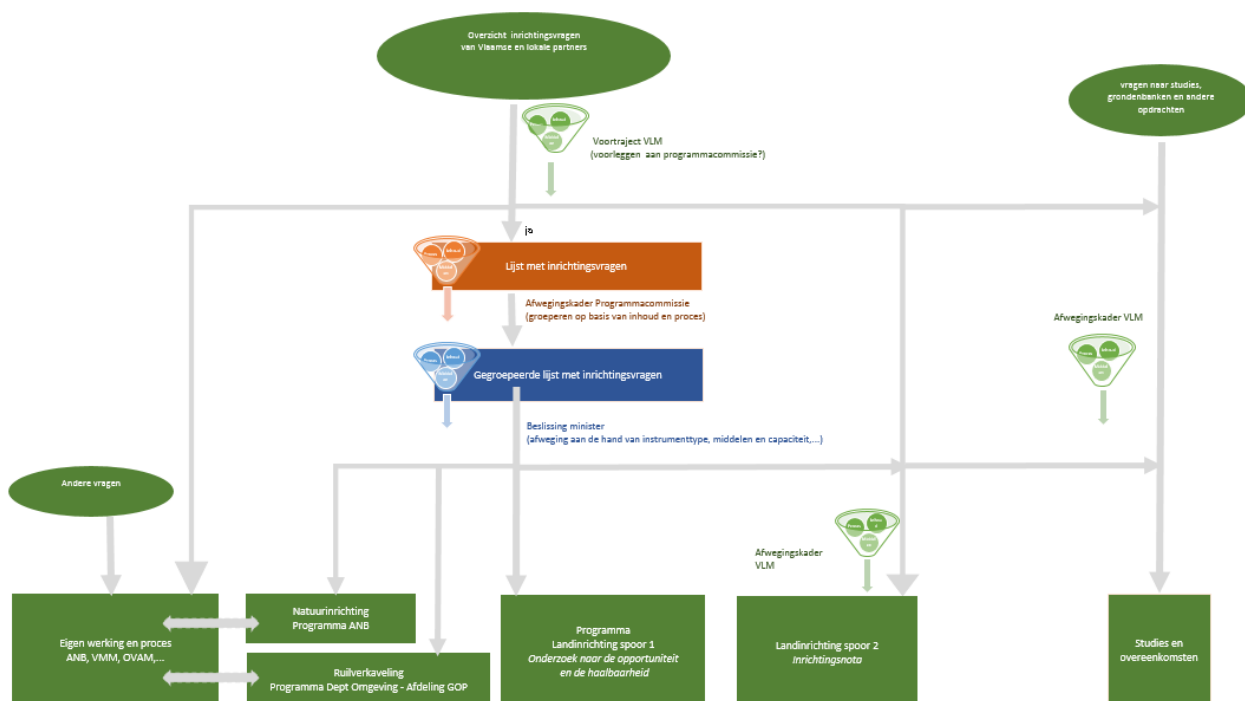
Een onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid van een landinrichtingsproject omvat ten minste:

- 1° een motivatie van de meerwaarde van de instelling van een landinrichtingsproject in een welbepaald gebied;
- 2° een motivatie waaruit blijkt dat het landinrichtingsproject voldoet aan het doel van landinrichting, vermeld in artikel 1.1.3 van het decreet van 28 maart 2014, en dat het voldoet aan het beleid, vermeld in artikel 3.1.1, eerste lid, van het voormelde decreet;
- 3° een voorstel van landinrichtingsproject waarin het volgende is opgenomen:
 - a) de doelstellingen van het landinrichtingsproject;
 - b) de gebiedsafbakening van het landinrichtingsproject;
 - c) een niet-limitatief overzicht van de partners die betrokken zijn bij de uitvoering van het landinrichtingsproject;
 - d) een raming van de kosten van het landinrichtingsproject en een indicatie van de wijze van financiering van het landinrichtingsproject, alsook een raming van de subsidies voor landinrichting die vermoedelijk uitgekeerd zullen worden voor het landinrichtingsproject en voor uitvoeringsinitiatieven als vermeld in artikel 3.4.2 van het voormelde decreet.

2.3 HOE PAST DE AFWEGING DOOR DE PROGRAMMACOMMISSIE IN DE PROGRAMMERING VAN INRICHTINGSPROJECTEN ?

2.3.1 Wat komt ervoor en wat volgt erna ?

Een schematische voorstelling (zie hieronder en in bijlage 1) ondersteunt het verloop van de afweging. De start is een overzicht van inrichtingsvragen van Vlaamse en lokale partners die bij VLM binnenkomen. VLM houdt een proactieve en dynamische inventaris bij van inrichtingsvragen van Vlaamse en lokale partners. Vervolgens doorlopen de inrichtingsvragen een aantal afwegingen. De trechters in het schema van de programmering symboliseren een moment waarop een afweging gebeurt. Een groengekleurde trechter verwijst naar VLM als uitvoerder van de afweging. De andere trechters verwijzen naar een samenwerking van VLM met partners bij de uitvoering van de afweging of naar een beslissing van de minister. Sommige afwegingskaders adviseren de verdeling van de inrichtingsvragen over verschillende beschikbare programma's of sporen. Andere afwegingskaders resulteren in een groeperend advies binnen eenzelfde programma. Het kader voor zo'n afweging kan beschrijvend zijn of kan criteria gebruiken als leidraad.

Overzicht van inrichtingsvragen

VLM maakt een overzicht van inrichtingsvragen en houdt dit actueel in overleg met de initiatiefnemers van de vragen. Dit overzicht toont naast inrichtingsvragen van Vlaamse partners ook inrichtingsvragen van lokale besturen die een initiatief op Vlaams niveau willen.

Voortraject VLM

In het voortraject bekijkt VLM of de binnengekomen vraag voorgelegd wordt aan de programmacommissie. De vragen die niet aan de commissie worden voorgelegd vinden hun weg binnen de eigen werking van andere entiteiten dan VLM of binnen spoor 2 van de landinrichting of via een overeenkomst. Dit voortraject beoogt dus een verdeling van de inrichtingsvragen over verschillende programma's of sporen. Onderstaande beschrijvende elementen vormen een basis/onderdeel van deze afweging.

- ▶ De inrichtingsvraag gaat WEL naar de programmacommissie en doorloopt het afwegingskader:
 - › Er is een concrete vraag naar inrichting van de open ruimte voor Vlaamse doelen die voor de inrichtingsfase afstemming behoeft tussen Vlaamse overheden en/of met lokale actoren.
- ▶ De inrichtingsvraag gaat enkel ter kennisgeving naar de programmacommissie en doorloopt het afwegingskader van de programmacommissie NIET:
 - › Er is een duidelijke initiatiefnemer die de inrichtingsvraag als spoor 2 wenst
 - › Indien geen afstemming vereist is tussen verschillende Vlaamse beleidsdoelen en de autonome werking van Vlaamse overheden als ANB, VMM, OVAM,... kan gevolgd worden
 - › Indien het om louter flankerend beleid gaat (verzachting van impact van een investeringsproject op open ruimte), wordt bij voorkeur spoor 2 gevolgd.

In deze elementen zijn de criteria verwerkt die in uitvoering van het wettelijk kader via spoor 1 van de landinrichting een eliminerend karakter hebben: open ruimte; initiatiefnemer; Vlaams beleid.

Afwegingskader Programmacommissie

Dit afwegingskader heeft de bedoeling om de lijst met inrichtingsvragen die aan de programmacommissie worden voorgelegd, te groeperen op basis van **inhoudelijke en procesmatige criteria**. Dit afwegingskader wordt gebruikt om een **advies van de programmacommissie** aan de minister bevoegd voor landinrichting te formuleren over de programmering van landinrichtingsprojecten. In Hoofdstuk 4 is de leidraad bij deze afweging neergeschreven.

Beslissing minister

VLM vult het advies van de programmacommissie aan met een overzicht van de beschikbare middelen en capaciteit en een verdere afweging van het meest geschikte instrumenttype. De minister bevoegd voor landinrichting beslist voor welke projecten een onderzoek naar de opportuniteit en de haalbaarheid (OOH) mag uitgevoerd worden.

2.3.2 Hoe komt een inrichtingsvraag in het afwegingskader ?

Een inrichtingsvraag komt in het afwegingskader na het indienen van een concrete, schriftelijke inrichtingsvraag door de initiatiefnemer bij VLM.

Het voortraject (zie 2.3.1 – voortraject VLM) wordt per inrichtingsvraag afzonderlijk en kort na de indiening toegepast. VLM bezorgt de leden van de programmacommissie en het kabinet van de minister bevoegd voor landinrichting een geactualiseerd overzicht van de inrichtingsvragen telkens er een inrichtingsvraag naar het afwegingskader van de programmacommissie wordt doorgeleid. Bijlage 2 lijst op welke basisgegevens verzameld worden over deze inrichtingsvragen met het oog op de afweging door de programmacommissie. Het aanleveren van deze gegevens door de initiatiefnemer aan VLM kan schriftelijk en/of in gesprek gebeuren. Er wordt zoveel mogelijk naar gestreefd te werken met een toelichting van de initiatiefnemer over de inrichtingsvraag aan de programmacommissie.

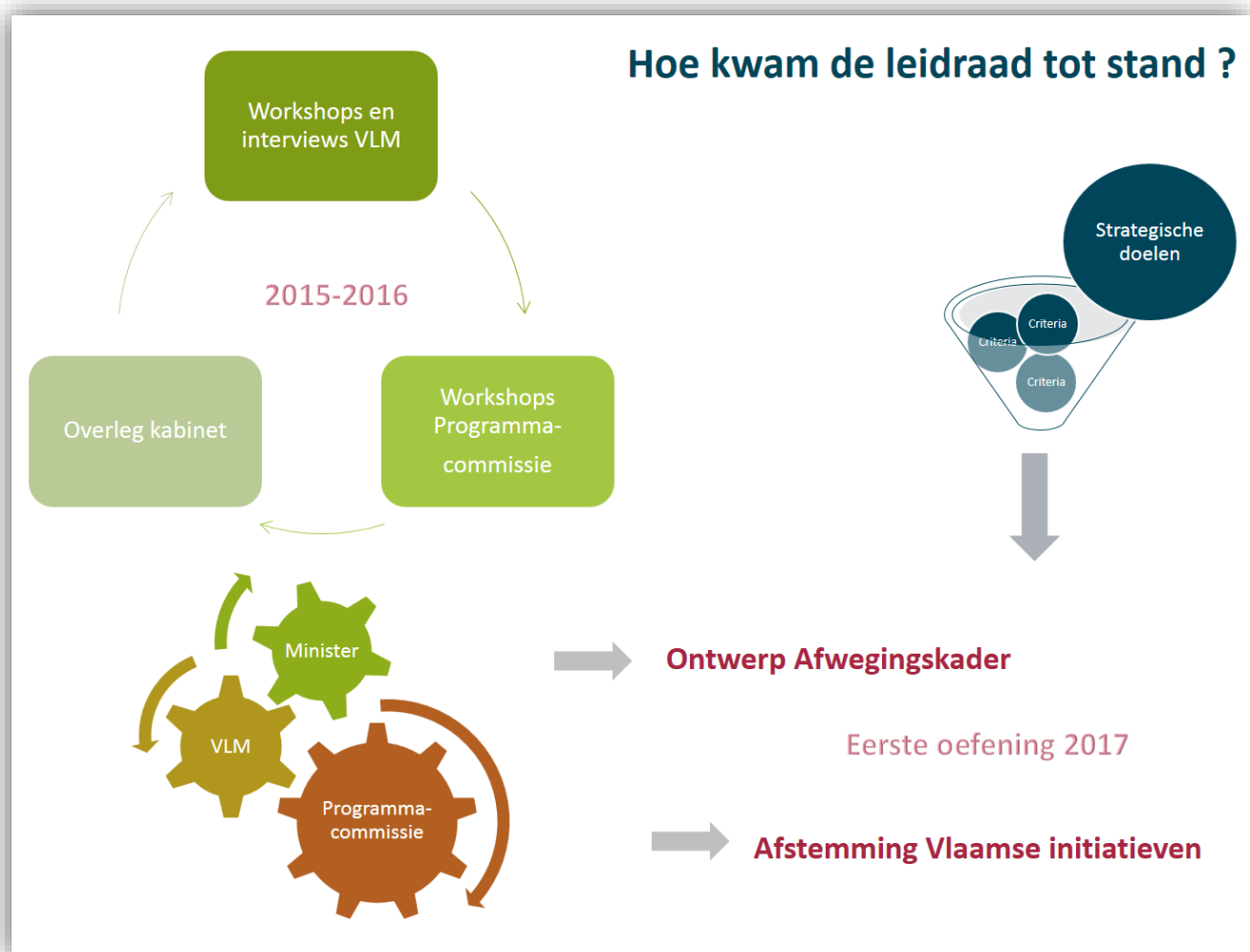
Het afwegingskader van de Programmacommissie wordt op een groep van inrichtingsvragen toegepast volgens een te bepalen periodiciteit (zie 2.3.3). VLM maakt een voorbereiding van de afwegingsoefening als insteek voor de te voeren discussie tijdens de samenkomst van de programmacommissie.

2.3.3 Met welke periodiciteit formuleert de programmacommissie een advies aan de minister ?

De programmacommissie formuleert minimaal om de 2 à 3 jaar een advies aan de minister bevoegd voor landinrichting. De programmacommissie beschikt over de mogelijkheid om jaarlijks de afwegingsoefening te doen als blijkt dat er veel inrichtingsvragen klaarliggen voor afweging door de programmacommissie.

[illegible]

3 HOE VERLIEP DE OPMAAK VAN DEZE LEIDRAAD ?

3.1 ONTWIKKELING AFWEGINGSKADER

Eén van de stappen om te komen tot een gedragen afwegingskader voor de inzet van landinrichting waren workshops met de programmacommissie. De eerste workshop vond plaats op 15 maart 2016 en bestond uit een brainstorm van mogelijke criteria voor inzet van landinrichting.

Gezien het aantal potentiële vragen en de beperkte middelen, meende de programmacommissie dat er naast een aantal evidente criteria (meerdere doelen , meerdere partners, ...) ook sterk zal moeten gekeken worden

De afweging werd gespreid over 2 afwegingsmomenten (20 april 2017 en 25 mei 2017) en gaf aanleiding tot enkele bijstellingen in de methodiek.

De programmacommissie stelde vast dat de 5 inrichtingsvragen erg verschillend van aard waren waardoor het relevanter bleek om de inrichtingsvragen te groeperen in plaats van te rangschikken.

Het werken met scores bleek enerzijds geschikt om het gesprek op gang te brengen en verschillende zienswijzen zichtbaar en bespreekbaar te maken. Het kaartmateriaal ondersteunde deze dialoog goed. Anderzijds bemoeilijkte de scoring met punten een “groepering” omdat de neiging overheerste toch te gaan rangschikken en een laag punt te associëren met een lagere (slechtere) waardering. Dit zal opgevangen worden door het scoringsverslag te beschouwen als een tussenstap in het afwegingsproces en te verwerken tot een beschrijvende adviestekst.

Aangezien de score op basis van het aantal beleidsthema's niet differentiërend werkt voor deze set van inrichtingsvragen, stelt de programmacommissie voor om de weging toe te passen op de mate waarin een project bijdraagt tot dat thema. Dit heeft bijkomend voordeel dat de methodiek ook zichtbaar maakt hoe sterk de bijdrage tot een thema is. Er wordt gewerkt met een kruisjestabel: xxx = sterke bijdrage tot het thema; xx = middelmatige bijdrage tot het thema; x = lage bijdrage tot het thema; geen kruisje = geen bijdrage tot het thema.

De “nood aan inrichting” komt onvoldoende tot uiting in het tweede criterium: “Versterking omgevingskwaliteit open ruimte” wordt vervangen door “Inrichtingsnood open ruimte”. Het begrip omgevingskwaliteit blijft geschikt om te beschrijven waaraan landinrichting in een gebied kan werken. De beoordeling van dit criterium bekijkt de reikwijdte van de impact op de open ruimte in Vlaanderen en wordt niet meer cijfermatig gekoppeld aan de 9 kernkwaliteiten van omgevingskwaliteit.

Bij de verzameling van informatie over de inrichtingsvragen zijn aanpassingen aan de vraagstelling nodig zodat

- Gepeild wordt naar “Waarom is het nodig dat je gaat werken aan ... in een gebied? Hoe ga je dat doen? Wat ga je doen ? ”
- Zichtbaar wordt of een project een beetje aan vele thema's gaat werken, dan wel kiest voor een focus op één of enkele thema's (weliswaar steeds met een geïntegreerde aanpak).

Het criterium “afstemming” wordt meer beschrijvend uitgewerkt en de verhouding tot de criteria over “initiatiefname” en “partnerschap” wordt verduidelijkt.

Er werd een onevenwicht vastgesteld in de kennis binnen de programmacommissie over de verschillende inrichtingsvragen. Er werden verschillen vastgesteld in de manier waarop, en de kennis waarmee de invulformulieren werden ingevuld. Beide vaststellingen bemoeilijkten een objectieve scoring. Dit wordt opgevangen door in de toekomst ruimte te voorzien voor terugkoppeling met de initiatiefnemer bij de verzameling van de basisinformatie.

De leden kregen de mogelijkheid om hun feedback op deze bijstellingen te formuleren en te bespreken op de programmacommissie van 24 oktober 2017. De methodiek werd opnieuw bijgestuurd met volgende elementen:

Het gebruik van scores met visualisatie in een figuur wordt verlaten.

Het gebruik van de kruisjestabel wordt voor alle criteria gebruikt waarin meerdere parameters spelen.

[illegible]

4 LEIDRAAD BIJ AFWEGINGSKADER PROGRAMMACOMMISSIE

4.1 BEPALING STRATEGISCHE DOELEN

De idee is om te werken vanuit een aantal, voor Vlaanderen prioritaire beleidsthema's die in relatie staan tot de open ruimte. De beleidsthema's worden niet eenmalig vastgesteld. Ze worden dynamisch opgevat. Dat betekent dat de programmacommissie zorgt voor een **afstemming van de beleidsthema's op het actuele beleid**, bijvoorbeeld bij de aanvang van een nieuwe legislatuur. In functie van relevante beleidsevoluties kunnen ook bijstellingen op andere momenten besproken worden in de programmacommissie. De programmacommissie kwam overeen om voor de afweging in 2020 te werken rond de volgende **6 beleidsthema's**:

1. Het klimaatadaptief inrichten van rivier- en beekvalleisystemen & de bescherming van het kustmilieu
2. Het realiseren van toegankelijke en groenblauwdooraderde randstedelijke open ruimtegebieden waaronder bossen.
3. Het realiseren van de Europese natuurdoelen voor het Natura 2000-netwerk, de Vlaamse bosuitbreidingsdoelstelling en natuurverbindingen gericht op de verhoging van de biodiversiteit
4. Het inzetten van flankerende projecten aan nieuwe grote infrastructuurwerken, of van ontsnipperende projecten bij bestaande grote infrastructuren, als hefboom voor het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit, het versterken van de veerkracht en de samenhang van de open ruimte
5. Het veerkrachtig en klimaatadaptief inrichten van landbouwgebieden
6. Het versterken van waardevolle landschappen en onroerend erfgoed (landschappelijk, bouwkundig en archeologisch)

Het is belangrijk in gedachten te houden dat door deze 6 beleidsthema's ook **horizontale thema's** lopen zoals recreatie, klimaatadaptatie en –mitigatie, duurzaamheid, energie, bijdrage aan de bouwshift, ontharding, voedsel- en materialenlandschappen en dat er ook ruimte is voor projecten met een sterk innovatief karakter: projecten die voorlopen op de gekende beleidskaders en experimenteel invulling geven aan nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen.

Bijdrage van een project tot een beleidsthema ?

⇒ Kaarten inspireren het gesprek

Aan de 6 beleidsthema's kunnen **gebieden** gekoppeld worden, die relevant kunnen zijn bij de bespreking van een inrichtingsvraag. De programmacommissie stelde een GIS-visualisatie samen per beleidsthema. Deze kaarten worden op regelmatige basis geactualiseerd met relevante beleidsevoluties en beschikbare kaartlagen.

De kaarten zijn louter een ondersteuning van het afwegingsgesprek binnen de programmacommissie en niet bedoeld om gebieden op basis van de inkleuringen uit of in te sluiten. De kaarten worden niet toegevoegd aan deze leidraad omdat ze bedoeld zijn om in groep te gebruiken tijdens het afwegingsgesprek.

4.2 BESCHRIJVING VAN DE AFWEGINGSCRITERIA

De programmacommissie kwam tot een syntheseset van 4 criteria. Hierna worden de criteria overlopen alsook de manier om ze te beoordelen.

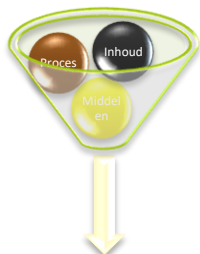
4.2.1 Meerdere strategische Vlaamse doelen

Een inrichtingsvraag wordt beoordeeld op de mate waarin het invulling geeft aan meerdere strategische doelen die gekoppeld zijn aan het **behoud, de bescherming en de ontwikkeling van functies en kwaliteiten van de open ruimte**. Het is niet voldoende dat een strategisch doel aanwezig is in het gebied. Het project moet er door inrichting en beheer aan werken om het doel hetzij te behouden, te herstellen of te ontwikkelen.

In de wetgeving wordt verstaan onder open ruimte: een gebied waarin de onbebouwde ruimte overweegt maar waarin elementen van bebouwing en infrastructuur die samenhangen met de onbebouwde ruimte kunnen voorkomen en plaatselijk kunnen overwegen.

Er wordt gewerkt met een kruisjestabel: xxx = sterke bijdrage tot het thema; xx = middelmatige bijdrage tot het thema; x = lage bijdrage tot het thema; geen kruisje = geen bijdrage tot het thema. De invulling van de tabel wordt voorbereid door VLM en aangepast op basis van een gesprek tijdens de programmacommissie. Dit gesprek wordt ondersteund door vooraf opgemaakte/geactualiseerde GIS-visualisaties van **beleidsthema's**. Paragraaf 4.2 geeft een overzicht van de beleidsthema's waarvoor de programmacommissie haar afweging zal maken.

Het afwegingskader voorziet 3 mogelijke groepen:

Groep 3 – Initiatieven die invulling geven aan meer dan 4 strategische doelen én daaraan een matige tot sterke bijdrage leveren.

Groep 2 – Initiatieven die kiezen om geïntegreerd te werken aan een thematische focus.

Groep 1 – Initiatieven die niet tot groep 2 of groep 3 behoren.

4.2.2 Inrichtingsnood open ruimte

Een inrichtingsvraag wordt beoordeeld op de reikwijdte van de impact op de open ruimte in Vlaanderen.

Het criterium bekijkt daartoe 2 topics

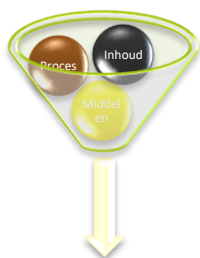
- de betekenis van de plek zelf voor de open ruimte structuur in Vlaanderen
- de impact van de geplande inrichting op het behoud, herstel of ontwikkeling van de open ruimte in Vlaanderen

Er wordt gewerkt met een kruisjestabel: xxx = sterke bijdrage tot het topic; xx = middelmatige bijdrage tot het topic; x = lage bijdrage tot het topic; geen kruisje = geen bijdrage tot het topic. De invulling van de tabel wordt voorbereid door VLM en aangepast op basis van een gesprek tijdens de programmacommissie.

Voor de beoordeling van het aspect “open ruimte” kan teruggegrepen worden naar de bepaling in de wetgeving: *“...wordt verstaan onder open ruimte: een gebied waarin de onbebouwde ruimte overweegt maar waarin elementen van bebouwing en infrastructuur die samenhangen met de onbebouwde ruimte kunnen voorkomen en plaatselijk kunnen overwegen.”*

Voor de beoordeling van de betekenis van een plek en de impact van inrichting, biedt ondermeer het begrip omgevingskwaliteit ondersteuning. In bijlage 3 wordt het begrip “omgevingskwaliteit” verder geduid ¹. De kernkwaliteiten liggen in lijn met het begrip ruimtelijke kwaliteit en voegen daar economische en sociale parameters aan toe.

Het afwegingskader voorziet 3 mogelijke groepen:

Groep 3 – Initiatieven waarin de inrichting een groot veranderingseffect heeft én die zich situeren in gebieden met een grote impact op de open ruimte structuur in Vlaanderen.

Groep 2 - Initiatieven waarin de inrichting een klein veranderingseffect heeft of het behoud van een waardevolle toestand beoogt én die zich situeren in gebieden met een grote impact op de open ruimte structuur in Vlaanderen.

Groep 1 – Initiatieven die zich situeren in gebieden met een middelmatige of kleine impact op de open ruimte structuur in Vlaanderen.

¹ de omschrijving van de 9 kernkwaliteiten steunt sterk op de nota “methodiek ruimtelijk kwaliteit”, uitgewerkt in het kader van het BRV door een beleidsdomeinoverschrijdend projectteam o.l.v. Axel Verachttert

4.2.3 Coördinatie van de geïntegreerde inrichting

Het criterium bekijkt in hoeverre er nood is aan coördinatie tijdens de inrichtingsfase én in welke mate Landinrichting spoor 1 als coördinator aangewezen is.

De nood aan coördinatie wordt beoordeeld op de mate waarin afstemming tijdens de inrichtingsfase een meerwaarde en hefboomeffect heeft.

Onder de meerwaarde van afstemming zijn elementen te verstaan zoals meekoppeling van doelen, bestuursniveau-overschrijdend werken, natuur en landbouwdoelen samenbrengen, lokale actoren afstemmen...

Er is sprake van een hefboomeffect als er dankzij het Landinrichtingsproject méér uit andere projecten komt dan wanneer er geen Landinrichting zou zijn in het gebied.

Doorgaans kan gesteld worden dat de meerwaarde en het hefboomeffect van afstemming groter zijn naarmate de **complexiteit** en **multifunctionaliteit** toeneemt en een sterk **geïntegreerde, gebiedsgerichte aanpak** nodig is.

Bij de beoordeling van dit criterium speelt de **lokale bestuurskracht** een belangrijke rol.

Lokale bestuurskracht wordt hier gedefinieerd als de verhouding tussen capaciteit en opdracht.

De capaciteit omvat een aantal dimensies: personeel (aantal en competenties), budget, planning en coördinatie, samenwerking,...

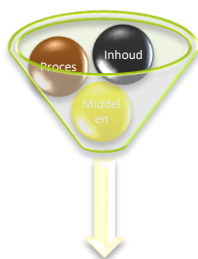
De opdracht wordt gevormd door het geheel van opgelegde taken en lokale/sectorale ambities. Lokale besturen worden hier bekeken vanuit verschillende mogelijke rollen: bestuur, organisatie, dienstverlener en partner in bestuurlijke samenwerking.

De programmacommissie tracht hier in te schatten waarom lokale besturen de nood aan coördinatie niet zelf kunnen invullen.

Naast de lokale bestuurskracht is ook de slagkracht van Landinrichting spoor 1 een belangrijke parameter.

Deze slagkracht hangt samen met de verhouding van de Landinrichtingsprocedure ten opzichte van de inrichtingsopgave, met de urgentie van de inrichtingsvraag,... Deze inschatting vereist een grondige kennis van het inrichtingsinstrumentarium en wordt gemaakt door VLM.

Het afwegingskader voorziet 3 mogelijke groepen:

Groep 3 – Initiatieven waarvoor de complexiteit de lokale bestuurskracht overstijgt en de inzet van de procedure Landinrichting spoor 1 in een goede verhouding staat tot de inrichtingsopgave.

Groep 2 – Initiatieven waarvoor de complexiteit de lokale bestuurskracht overstijgt maar de inzet van de procedure Landinrichting spoor 1 niet of minder goed in verhouding staat tot de inrichtingsopgave.

Groep 1 – Initiatieven waarvan de complexiteit niet zo groot is en de inrichtingsopgave door lokale besturen, eventueel vanuit een

programmabebating, gerealiseerd kan worden, of met eenvoudigere procedure dan Landinrichting spoor 1.

4.2.4 Partnerschap, ook voor nazorg en beheer

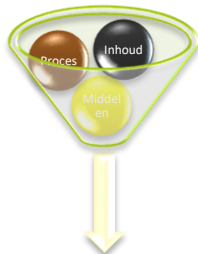
Een inrichtingsvraag wordt beoordeeld op de sterkte van het partnerschap, zowel met het oog op de inrichting als voor de nazorg en het beheer.

Het partnerschap is niet te verwarren met het criterium “coördinatie van de inrichting”. Er kan een heel sterk partnerschap zijn dat heel goed weet waar het naartoe wil met een gebied maar bij andere partners nog geen draagvlak voor haar visie bereikt heeft. In dat geval zal er nog veel afstemming voor de inrichting van het gebied nodig zijn.

Het criterium “partnerschap” legt de focus op de **wil** die er is bij de verschillende partijen in het gebied **dat de inrichting er komt**. Een sterk partnerschap is gericht op een mekaar versterkende samenwerking tussen de verschillende bestuursniveau's. Landinrichting Spoor 1 werkt met een cofinanciering. Lokale en Vlaamse partners betalen samen de inrichtingskosten.

Het criterium bekijkt hoe sterk de wil is dat het project er komt, of het partnerschap bereid is tot het nemen van dwingende maatregelen, of ze mee willen betalen voor de inrichting en grondverwerving en of er al een engagement is om **nazorg en beheer** uit te voeren (en te financieren, voor zover dat al in te schatten is).

Het afwegingskader voorziet 3 mogelijke groepen:

Groep 1 - Initiatieven met een sterk partnerschap, dat achter het project staat, wil dat de inrichting er komt en geëngageerd is om zelf het beheer uit te voeren (én te financieren).

Groep 2 - Initiatieven met een partnerschap dat achter het project staat en wil dat de inrichting er komt maar weinig engagement heeft om het beheer op te nemen.

Groep 3 – Initiatieven waar nog geen (sterk) partnerschap aanwezig is.

5 RAPPORTAGE VAN HET ADVIES AAN DE MINISTER

De afwegingsmethodiek biedt een denkkader waaraan elke inrichtingsvraag getoetst wordt teneinde een beschrijvend advies voor elk project te kunnen formuleren op basis van dezelfde bouwstenen. Het betreft een advies over de **programmering van landinrichtingsprojecten**.

Afhankelijk van de aard en het aantal inrichtingsvragen, zou het kunnen dat de programmacommissie komt tot een groepering van initiatieven met gelijkaardige kenmerken.

////////////////////////////////////